

ШКОЛА

**ЗА ИЗУЧАВАНЕ
НА БЪЛГАРСКА**

**НАРОДНА
МУЗИКА**

НА АКОРДЕОН

ШКОЛА ЗА ИЗУЧАВАНЕ НА БЪЛГАРСКА НАРОДНА МУЗИКА НА АКОРДЕОН

Трето преработено издание

ПЕДАГОГИЧЕСКИ КОЛЕЖ - ЛИЦЕЙ
«Св.Св. КИРИЛ И МЕТОДИЙ»
гр.Тараклия 21593
БИБЛИОТЕКА

УНИВЕРСИТЕТСКО ИЗДАТЕЛСТВО „СВ. КЛИМЕНТ ОХРИДСКИ“
СОФИЯ•2003

Интерес към школата за изучаване на българска народна музика на акордеон проявиха акордеонисти любители, курсисти в музикалните школи, ученици и преподаватели в средните музикални училища, студенти, а също така български и чуждестранни концертиращи артисти-акордеонисти. Според проф. Манол Тодоров това се дължи на факта, че „... Школата е написана професионално, компетентно и остана единственото ръководство за изучаване на българска народна музика на акордеон“. Някои от досега издадените школи за акордеон са написани от добри акордеонисти, преподаватели, но за съжаление самите те нямат интерпретаторско художествено отношение към българската народна музика, не умеят да я изпълняват правилно, а камо ли професионално. Дори едно хоро или ръченица не могат да изсвирят така, както би трябвало да се изпълнява българската народна музика, защото при тях липсва художественият усет към нея, а и практически умения. Получава се парадокс. Повечето от техните ученици или ползващи школата им акордеонисти интерпретират много добре пиеси от Бах, Моцарт, Росини и други големи световни композитори, но не могат да изсвирят добре една българска народна мелодия, както би я изпълнил дори един нотно неграмотен успешно редови народен акордеонист. Ето защо в школите им липсват народни мелодии, а когато ги има, те нямат нищо общо със стила и интерпретацията на това изключително художествено майсторство, с което ги е сътворил българският народен песенен и инструментален гений. Мнозина от тези школи имат художествени достойнства, но за съжаление повечето от тях са заимствани от немски, руски, френски, австрийски, португалски и други пособия за акордеон, като понякога цели глави буквално са преписани. Нека не забравяме и факта, че големите популярни имена на акордеона в нашата страна са само на народни изпълнители.

Засиленият интерес към акордеона в България не е случаен. Този музикален инструмент придоби с годините си народностен характер. За това много спомогна стилната и виртуозна интерпретация на акордеонистите: Борис Карлов, Иван Шибилев, Ибро Лолов, Петко Дачев, Тодор Бакалов, Емил Колев, Иван Кирев, Димитър Стойков, Стефан Демирев, Трайчо Синапов и други майстори, които изнасяха неуморно концерти в много градове, села и паланки на родината ни, а също така и в най-авторитетните зали на много страни по света. Често пъти съм си задавал въпроса: „Защо съпровождат само на един акордеонист не омръзваше?“. Вярно майстор, майстор, но все пак един инструмент. Концертите тогава продължаваха по два часа, че понякога и повече и чак накрая, когато са съпровождали на всички певци, тези акордеонисти свиреха сами хора и ръченици от своя репертоар. Публиката познаваше тези мелодии. Бяха ѝ станали любими. Струва ми се, че не само популярността и запомнящите се мелодии бяха причина за това, а виртуозната техника на акордеонистите, тяхната артистичност, макар и да свиреха статично, без излишна показност. Те просто създаваха радост и удоволствие със забележителното си изкуство и често пъти накрая на концертите публиката не искаше да се разделя с тях, като скандираше: „Браво“, „Бис“. За популяризирането на акордеона радиото, а по-късно и телевизията също допринесоха много. Дълги години се излъчваха почти всекидневно изпълнения на по-горе споменатите акордеонисти, а и сега, макар и по-нарядко, на новите виртуози на народната музика: Иван Милев, Петър Ралчев, Петко Бонев, Александър Райчев и др. Преди години в радиото имаше рубрика: „Любими народни изпълнители.“ Почти във всеки концерт участваха и едни от най-изявените ни акордеонисти. Така акордеонът стана любим „народен“ инструмент.

Третото издание на школата е преработено и допълнено, като в него са отпечатани много народни песни, хора и ръченици от различни фолклорни области на България. Тези мелодии са взети от концертния и записния репертоар на видните български акордеонисти, които са станали любими концертни и сватбарски изпълнители на цяла България. Това издание е осъвременено, като е съобразено с новите интерпретаторски тенденции на концертната и сватбарската ни музика и става въпрос за истинската българска народна музика. Тук няма да намерите песнички или мелодии от неправилно наречения поп фолк. Отпечатани са и кратки творчески биографии на най-изявените „народни“ акордеонисти с интересни фотоси от тяхната творческа и концертна дейност. Допълнена е и с нови отделни глави: „Сценично поведение и артистичност“, „Концертна интерпретация

СЪДЪРЖАНИЕ

Предговор.....	5
<i>Първа глава. Орнаментика</i>	7
<i>Втора глава. Ритмика и метрика в българската народна музика</i>	17
А. Равноделни размери.....	17
Триоли, синкоп.....	24
Песни с особени ритмични фигури.....	29
Б. Неравноделни размери.....	40
Сложен триделен неравноделен седемвременен размер с тривременна група на трето място – 7/8, 7/16.....	40
Сложен четириделен неравноделен деветвременен размер с тривременна група на четвърто място – 9/8, 9/16.....	51
Сложен двуделен неравноделен петвременен размер – 5/8, 5/16.....	62
Сложен триделен неравноделен осемвременен размер с тривременна група на първо и трето място – 8/8, 8/16.....	71
Сложен петделен неравноделен единадесетвременен размер с тривременна група на трето място – 11/8, 11/16.....	75
Сложен триделен неравноделен седемвременен размер с тривременна група на първо място – 7/8, 7/16.....	82
Сложен четириделен неравноделен деветвременен размер с тривременна група на второ място – 9/8, 9/16.....	87
Сложен четириделен неравноделен десетвременен размер с тривременна група на първо и четвърто място – 10/8, 10/16.....	92
Сложен шестделен неравноделен тринадесетвременен размер с тривременна група на шесто място – 18/8, 13/16.....	95
Сложен петделен неравноделен дванадесетвременен размер с тривременна група на първо и пето място – 18/8, 12/16.....	98
В. Смесени размери.....	103
Безмензурни народни мелодии.....	111
<i>Трета глава. Ладови основи на българската народна музика</i>	117
А. Диатоника.....	117
Фригийски лад.....	121
Дорийски лад.....	122
Миксолидийски лад.....	127
Лидийски лад.....	128
Йонийски лад.....	128
Еолийски лад.....	129
Б. Пентатоника.....	132
В. Хроматика.....	132
Ладове с увеличена секунда.....	132
Макам хиджас.....	137
<i>Четвърта глава. Фолклорни области</i>	137
Тракийска фолклорна област.....	151
Родопска фолклорна област.....	154
Македонска фолклорна област.....	162
Добруджанска фолклорна област.....	172
Северняшка фолклорна област.....	176
Средна Западна България (шоплука).....	186
<i>Пета глава. Интерпретация на българската народна музика с полифонична фрактурa</i>	190
<i>Шеста глава. Концертни хора за акордеон</i>	232
Сценично поведение и артистичност.....	233
Концертна интерпретация на акордеон.....	234
Аранжирмент на народни песни за акордеон.....	235
Художествен съпровод на народни певци на акордеон.....	238
Борис Карлов.....	239
Иван Шибилев.....	240
Мишо Гюров.....	241
Ибро Лолов.....	241
Иван Кирев.....	242
Тодор Бакалов.....	243
Петко Дачев.....	244
Димитър Стойков.....	245
Трайчо Синапов.....	246
Стоян Дечев.....	247
Иван Милев.....	248